

Степаненко Наталія Олексіївна,
к.е.н., доц., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Протягом 2020 року найголовнішим фактором, що впливають на економічні і соціальні шляхи розвитку, є фактор поширення пандемії COVID-19. Водночас, в наслідок епідемії COVID-19, існують не лише загрози здоров'ю населення країн, йдеться мова про великі втрати національної економік світу від дії існуючого режиму карантину. Криза, пов'язана з пандемією коронавірусу у світі, ускладнюється кризою на товарному та фінансовому ринках.

У зв'язку з пандемією COVID-19 відбулись суттєві зміни в економіках країн світу, Україна не є виключенням. Отже, було введено надзвичайний стан в цілому в країнах або в окремих регіонах чи сферах; у більшості країн запроваджено санітарно-епідеміологічні заходи, а саме – карантинні зони, контроль температури тіла, носіння захисних масок в місцях загального користування; встановлені окремі обмеження щодо пересування між країнами та всередині країн; достатньо посилена роль державного управління в умовах надзвичайних ситуацій; встановлені обмеження щодо ведення трудової діяльності; опановано дистанційні форми праці та освіти. Такі вимушені кроки стали причиною уповільнення економічного розвитку в усіх країнах світу у т.ч. в Україні.

Епідемія COVID-19 досягла України у той час, коли економіка країни вже була у нестабільному стані. Головними передумовами економічної кризи в країні є недосконалі структурні реформи, велика частка тіньової економіки, нерівні умови конкуренції, відсутність ринку цінних паперів та закритий доступ до міжнародного ринку запозичень, несприятливі схеми ввезення товарів. Так, зазначені показники макроекономічного прогнозу на 2020 рік разом з

інформацією про зміни структури податкових надходжень доходної частини державного бюджету дають уявлення про те, український уряд уявляє ймовірні щогорічні зміни в різних секторах української економіки під впливом епідемії COVID-19. Зокрема, найбільше скорочення доходів державного бюджету у 2020 р. передбачено за рахунок зниження плану надходжень від податку на додану вартість (ПДВ) із ввезених в Україну товарів (– 45,7 млрд грн), від ПДВ із вироблених в Україні товарів (–21,4 млрд грн) і податку на прибуток підприємств (–20,7 млрд грн). Але, план надходжень від державних підприємств було збільшено. Згідно з новою редакцією, вони в цьому році мають перерахувати 68 млрд грн (у чинному законі – 41,3 млрд грн) [1].

Але ж до спалаху пандемії економічний прогноз був більш менш стабільним, з поступовим зростанням, відзначався помірний державний борг та прогнозувалась відносна цінова та валютна стабільність. Зараз економіка залишається дуже слабкою, маємо слабку соціальну безпеку, поступове зростання рівня безробіття до цих пір. НБУ вважає, що це може бути частково пов'язано з неформальною зайнятістю, а також сильним поширенням дистанційної роботи в Україні, особливо серед великих компаній. Низький рівень внутрішніх заощаджень та досить обмежений фіскальний простір ще більше обмежує здатність домогосподарств або державних органів поглинати екзогенні потрясіння.

Слід зазначити, що наслідки запровадженого державою карантину, включаючи зупинене та уповільнене виробництво та зниження обсягів торгівлі, дуже погіршили економічну ситуацію в країні. У влади немає економічних ресурсів в достатньої кількості для того, щоб вирішити існуючі кризи у сфері охорони здоров'я та економіки. Поступовий рух вперед, насамперед, включатиме, крім міжнародної допомоги, короткотермінові заходи для послаблення негайних наслідків пандемії та довгострокове стратегічне планування шляхів зміцнення економіки, реформування обліково-податкової політики, що зробить її найбільш стійкою до глобальних економічних і соціальних коливань.

За оцінками Мінекономіки національна економіка має падіння ВВП на 6,5% за I півріччя. Щодо динаміки внутрішніх цін у 2020 році, то, не зважаючи на період повної невизначеності в роботі суб'єктів господарювання, пов'язаної із карантинном, в цілому більшою мірою є нижчою ніж за останні роки [2]. Це має місце тому, що тимчасове зниження попиту внаслідок карантинних обмежень економічної діяльності суб'єктів господарювання (більш всього це стосується саме торгівлі) за умови збереження потенціалу пропозиції товарів та послуг, маючих відносно низький термін реалізації, переважно обмежувало зростання споживчих цін, за виключенням точкових позицій у продуктах харчування.

В існуючих умовах держава повинна надати відповідну підтримку бізнесу, всім суб'єктам господарювання, підприємцям та населенню. Це можливо, по-перше, за умов спрощення податкового навантаження бізнесу, по-друге, шляхом підтримки вітчизняного виробництва, збільшення споживання та торгівлі. Держава повинна продовжувати співпрацювати з міжнародними фінансовими установами, а бізнес і населення повинні мати доступ до дешевих та довготривалих фондів.

Міркування про необхідність якнайшвидшого відновлення ділової активності в Україні обґрунтовуються величезними втратами, яких зазнає економіка в цілому, а також бізнес і населення внаслідок карантину. Країні вкрай необхідні якісні, обґрунтовані та чіткі реформи, спрямовані на швидке відновлення ділової активності в Україні хоча б до того рівня, що існував перед запровадженням режиму карантину.

Список літератури

1. Он-лайн круглий стіл: Наслідки карантину для економіки України та шляхи їхнього подолання // Укрінформ: мультимедійна платформа іномовлення України – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3034153-naslidki-karantinu-dla-ekonomiki-ukraini-ta-slahi-ihnego-podolanna.html>

2. С. Кулицький, Проблеми розвитку економіки України, обумовлені пандемією коронавірусу COVID-19 у світі, та пошук шляхів їх розв'язання // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУ В СІАЗ НЮБ ФПУ – Режим доступу:

http://www.nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4889:otsinka-perspektiv-rozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki-v-umovakh-pandemiji-covid-19&catid=8&Itemid=350

ЗАЯВКА

на участь

у Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток бюджетно-фінансової системи та обліково-податкової політики в інформаційному суспільстві».

Прізвище, ім'я, по батькові	Степаненко Наталія Олексіївна
Науковий ступінь та вчене звання	к.е.н., доцент
Місце роботи	Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Посада	доцент
Назва доповіді	УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ
Назва секції	Сучасні тенденції обліково-податкової політики та адміністрування в інформаційному суспільстві.
E-mail	Snatik75@gmail.com
Мобільний телефон	0509110275
ORCID	https://orcid.org/0000-0003-4643-1677

Дата _____ Підпис _____